

Wyrok Sądu Ostatniej Instancji w sprawie Sułkowskich o dostawę galmanu.

Or. Archiwum Narodowe w Krakowie, sygn. WM 186, s. 1–4.

Edycja krytyczna: Mateusz Mataniak.

23 I 1823

[s. 1]

Sąd Ostatniej Instancji

Wolnego, Niepodległego i Ścisłe Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu

Wydał wyrok następujący.

Przytomni: Nikorowicz – prezes Sądu Apelacyjnego, kawaler Orderu św. Stanisława, prezydujący; Gołuchowski, Soczyński – sędziowie apelacyjni; Mąceński, ks. Dzianott, ks. Sołtyk – sędziowie pokoju; Horniewicz, Ostaszewski – arbitrowie Rathów; Kozłowski, Białecki – arbitrowie książąt Sułkowskich.

Działo się w Krakowie, w Domu Władz Rządowych, na audyencji Sądu Apelacyjnego, dnia 23 stycznia 1823 r.

[Podpisy] Nikorowicz, Matakiewicz.

Między wielmożnymi Sylwestrem i Agnieszką Rathami, obywatelami Rzeczypospolitej Krakowskiej w Płokach mieszkającymi, rekurującymi, przez Adama Krzyżanowskiego stawającymi, z jednej, a Jaśnie Oświeconym księciem Janem Sułkowskim i Ludwiką z Laryszów małżonką, w Słupnej na Śląsku Pruskim mieszkającymi, w Płokach u sołtysa Dudy do sprawy tej mieszkanie obrane mającymi, rekurrowanymi, przez Feliksa Słotwińskiego stawającymi, z drugiej strony, w sprawie o uchylenie wyroków Trybunału I Instancji Wolnego Miasta Krakowa de dato 26, 29 października 1822 r. i Sądu Apelacyjnego de dato 28 listopada 1822 r., na zasadzie uchwały Wydziału Doktorów i Profesorów Prawa de dato 15 stycznia br., z pozwów de dato 3 grudnia 1822 r. i 18 stycznia 1823 r. wydanych. Po przywołaniu sprawy i zapisanej komparycji obrońca małżonków Rathów przedstawił rekurs w osnowie: W sprawie itd. pisać nr 1. Na odparcie powyższego rekursu obrońca rekurrowanych odpowiedział: Jan i Ludwika itd. pisać nr 2. Po wysłuchaniu sporu stron, Sąd Ostatniej Instancji^a zważając, iż rekurs małżonków Rathów od wyroków Trybunału I Instancji [s. 2] w dniu 26 października i Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada roku przeszłego 1822 zapadłych, do sądu swego wyniesiony został z dwóch pozwów, z jednego względnie uchylonego jednozgodnie obydwoma rzeczonymi wyrokami żądania małżonków Rathów uznania nieważności kontraktów między stronami spór wiodącymi, o dostawę galmanu z dóbr Płoki, w dniu 12 października i 5 listopada 1821 r. zawartych, które to

^a Przekreślony fragment: Po wysłuchaniu sporu stron obydwóch.

odwołanie się do sądu swego od dwóch w tej mierze zgodnych wyroków małżonków Rathów uchwałą Wydziału Profesorów i Doktorów Prawa w Uniwersytecie Krakowskim z dnia 15 stycznia br. zapadłą dozwolonym zostało. Z drugiego zaś pozwu wyniesiony został rekurs przez małżonków Rathów, od rzeczonych wyżej wyroków, co do kategoriów nimi objętych, w treści swego osądzenia różniących się. Sąd przeto Ostatniej Instancji w rozsądzeniu głównego w sporze niniejszym przedmiotu, to jest pytania: „Czyli kontrakty z dnia 12 października i 5 listopada 1822 r.^b o galman w dobrach Płoki znajdujący się, między książętami Sułkowskimi a małżonkami Rathami zawarte, ulegają zarzutowi nieważności”. Zważywszy, iż niezaprzeczone jest, że kontrakty takowe w jednym tylko egzemplarzu sporządzone zostały, pomimo iż dwie strony [s. 3] osobny interes mające w umowę tę bilateralną wchodzi, a tak takowa tym samym wedle wyraźnej osnowy art. 1325 KC koniecznie w dwóch egzemplarzach z wzmianką o obydwóch sporządzoną i podpisaną przez strony być była winna. Zważając następnie, iż artykuł prawa dopiero cytowany umowom prywatnie zawartym, które by nie były sporządzone w tylu egzemplarzach, ile jest stron różny interes mających, i które by wzmianki od sporządzonych tylu egzemplarzach nie obejmowały, wszelki odejmuje skutek, a tym samym one za nieważne uznaje. Któremu to przeto rygorowi kontrakty w sporze będące tym więcej ulegają, że nieważności tej nie pokrywa początkowe przez Rathów małżonków umowy wykonanie, gdy prawo tym mniej zabrania im bronić się zarzutem nieważności tych umów, i teraz, ile że zastrzeżenie ustępu 4 art. 1325 KC nie odejmuje wykonywującemu umowę dobrodziejstwa zarzutu nieważności kontraktu, lecz tylko nie pozwala bronić się zarzutem tym w ten czas, gdy przy dwóch egzemplarzach istotnie sporządzonych wzmianka tylko o sporządzeniu onych opuszczoną została. Z tych powodów Sąd Ostatniej Instancji uznając, iż gdy sądy a quibus pomimo osnowy art. 1325 KC ważność kontraktów w umowie będących orzekły i tym samym [s. 4] obrazę wyraźnego prawa popełniły, daje miejsce odwołania się do sądu swego, od tychże dwóch co do tej kategorii jednozgodnych wyroków, to jest Trybunału I Instancji z dnia 26 i 29 października i Sądu Apelacyjnego dnia 28 listopada 1822 r. zapadłych. Następnie wyroki takowe na zasadach wyżej przytoczonych znosząc. Kontrakty o galman w dobrach Płoki między książętami Sułkowskimi a małżonkami Rathami dnia 12 października i 5 listopada 1821 r. zawarte za nieważne uznaje, a w skutku wyrokowania tego zajęcie w Płokach przez komornika Słodkowskiego uskutecznione w zupełności uchyla, przy uwolnieniu jednak kaucji przez księcia Sułkowskiego w tym celu złożonej. Kiedy zaś przez powyższe zawyrokowanie wszelkie inne kategorie założonego rekursu, jako z powodu utrzymania w swej mocy kontraktów wyrokami a quibus pochodzące, tym samym przez unieważnienie onych terazniejsze załatwionymi zostają. Dlatego Sąd Ostatniej Instancji pomijając takowe, w ostatku strony co do zachodzących pomiędzy nimi z powodu dostawy galmanu i pieniędzy za takowe pobieranych pretensji, do osobnej drogi prawa odsyła. Koszty sporu znoszą się. Mocą wyroku ostatecznego.

[Podpis] Nikorowicz.

^b Błędnie podana data; powinno być: 1821 r.

Wyrazy w obronie książąt Sułkowskich podkreślone i zaparafowane jako istoty samej obrony nie osłabiające, a czytającym powody do opaczego rozumowania [] [mogące], mają być w redakcji wypuszczone.

Ekstrakt wydano książętom Sułkowskim i Rathom.

[Podpis] Matakiewicz.

[cytowane przepisy: Kodeks Cywilny Napoleona, art. 1325]

[hasła: zapłata, dostawa galmanu, dokument z podpisem prywatnym, rekurs do Sądu Ostatniej Instancji]